

Schriftelijke aanvullende vragen van D66 aan het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Aa en Hunze

Betreft: Laag frequent geluid, slagschaduw en verlichting windmolens

Datum: 22-02-2023

Overweging

Op 8 februari 2023 zijn we samen met de raad van de gemeente Borger-Odoorn bijgepraat over de resultaten van het onderzoek naar de gevolgen van geluidsemissies bij de windparken Oostermoer en Drentse Monden. Dit onderzoek is uitgevoerd door twee onafhankelijke onderzoeksbureaus te weten: DGMR en LBP SIGHT.

Dit onderzoek betrof de meetwaarden van laagfrequent geluid.

Doel van dit onderzoek is de mogelijke overlast voor mens en dier vast te stellen die de windmolens in gebruik veroorzaken.

De hinder van geluid is op te delen in een hoorbaar deel en een niet hoorbaar deel. Dit kan per persoon verschillen omdat de waarneming van hoge en lage frequenties per persoon verschilt. Een vaste frequentie waarop geluid waarneembaar is bestaat dus niet.

De presentatie en de gevolgen van overlast van windmolens beperkte zich tot het waarneembare deel.

De gevolgen van het niet waarneembare deel van geluidshinder en slagschaduw bleven buiten beschouwing.

De normen voor en de gevolgen van blootstelling aan te veel waarneembare geluidsbelasting zijn genoegzaam bekend. Deze presentatie was dan eigenlijk ook niet meer dan het inzichtelijk maken van de meetresultaten.

De gevolgen van het niet waarneembare deel zijn nog vol in onderzoek. Wel zijn er al veel zaken boven water gekomen in onderzoek naar de gevolgen op het lichaam door de inzet van laagfrequent-geluid wapens. Desoriëntatie, concentratieverlies, duizeligheid, oorsuizen, gehoorverlies, gezichtsverlies, stress en depressiviteit kunnen het gevolg zijn.

Een programma van de NOS op 3 heeft hier al in 2017 aandacht voor gevraagd na een vermeende aanval met een dergelijk wapen op de Amerikaanse ambassade in Cuba.

Ook bloed- en vaatziekten en hartfalen kunnen naast de veel voorkomende klachten; oververmoeidheid en reactiestoornissen het gevolg zijn van langdurige blootstelling aan niet hoorbaar laagfrequent geluid aldus prof. M. Alves-Pereira. De cardioloog M. Goethals geeft na langdurig onderzoek aan dat de kans op hartfalen met de factor 6 toeneemt in de omgeving van windmolens. Op dit onderzoeksgebied is dus al veel werk verzet en er zijn verschillende resultaten voorhanden. De referentiegebieden voor hoog en laag zijn door frequentieverschillen niet identiek, deze zullen alvorens resultaten met elkaar te vergelijken of aan te vullen, eerst moeten worden vastgesteld.

Onze vragen splitsen we op in drie delen, eerst het waarneembare geluid daarna het niet waarneembare geluid en tot slot overige vragen.

Vragen waarneembaar laag frequent geluid

- In de rapportage werd bij de geluidsmetingen uitgegaan van de maximale geluidsproductie per windmolen. Er is echter niet gecontroleerd of de windmolens tijdens de meetperiode op een lager geluidsniveau hebben gefunctioneerd. Waarom is dit niet gedaan en bent u voornemens dit alsnog te meten? Zo ja hoe gaat u dat dan uitvoeren en zo nee waarom niet?
- Bent u voornemens om mogelijk volgende metingen gelijktijdig zowel bij de vaste meetpunten als bij de bron (windmolen) te meten? Zo ja hoe krijgt dit dan vorm en zo nee waarom niet?
- D66 heeft bij de presentatie genoteerd dat er bij 5 molens sprake is van afwijkende dan wel kritische waarden die nader onderzoek vereisten. Vindt dit plaats? Zo ja op welke wijze? Zo nee waarom niet?
- Eveneens werd aangegeven dat door slijtage het geluidsniveau kan toenemen.
Kunt u aangeven in welke mate dat zal zijn, of deze mogelijke toename van geluid wordt gemonitord en hoe gaat u een en ander communiceren met de inwoners en ook de raad?
Zo ja wanneer mogen we deze resultaten en communicatie verwachten? Zo nee wanneer wel?
- Is u bekend dat eind 2023 nieuwe normen voor windmolens van kracht worden? Zo ja hoe verhouden deze nieuwe normen zich dan ten opzichte van het nu gepresenteerde onderzoek? Zo nee gaat u zich daarin dan verdiepen en wanneer mogen we dan de consequenties verwachten

De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) heeft bovendien een lagere norm voorgesteld dan de oude landelijke norm. De WHO-advieswaarde is 45 decibel Lden gemiddeld over een jaar. Wanneer dit rapport in dit kader gelezen moet worden wat wordt dan het advies? Wordt dit mogelijk ook de nieuwe norm? Zo nee waarom niet?

- Gemeentes hebben de bevoegdheid tot handhaving. Ze kunnen bijvoorbeeld de gegevens van het afgelopen jaar opvragen bij de exploitant. Daaruit dient dan te blijken dat de betreffende windturbines voldoen aan de geluidsnormen en slagschaduwnormen. Er kunnen ook geluidsmetingen worden verricht, waarbij onderscheid kan worden gemaakt tussen tonaal geluid, laag frequent geluid en overige geluidsbronnen. Ook kan er een app worden ingezet (bijv. geluidsverwachting.nl) waarbij de te verwachten geluids- en slagschaduwbelasting voor de komende uren wordt aangegeven en omwonenden -in het kader van participatie- kunnen aangeven wanneer ze hinder ondervinden. Hier kan de exploitant dan vervolgens rekening mee houden. Heeft u met de exploitanten in deze zin afspraken gemaakt? Zo ja welke? En zo nee waarom niet?
- Ook het toevoegen van "serrated edges" ofwel (uilenveren) kan de geluidsproductie verminderen. Deze zijn vaak al aanwezig bij moderne windturbines. Zijn deze uilenveren ook toegepast op de wieken van de molens in het referentiegebied? Zo nee waarom niet en worden ze dan wellicht nog aangebracht?

Vragen niet hoorbaar laag frequent geluid

- Tijdens de gezamenlijke bijeenkomst op 8 februari 2023 heeft D66 de vraag voorgelegd welk onderzoek wordt uitgevoerd naar de ziekte effecten van deze lage geluidsgolven. Ook vroegen we of er een nulmeting via de GGD of plaatselijke huisartsen kan worden samengesteld. Het antwoord was dat "dit was onderkend en aan de brief zou worden toegevoegd". In de brief (een halve dag later) is echter slechts een algemene oproep opgenomen om tot landelijk onderzoek in de lage frequenties van onhoorbaar geluid te komen. De uitkomsten van een dergelijk onderzoek zijn dan niet specifiek voor het referentiegebied en kunnen dan ook niet een op een worden ingevoegd. Deze gang van zaken betreuren we. Is het college voornemens alsnog een onderzoek naar dit gezondheidsaspect in te stellen in het referentiegebied voor onhoorbaar geluid. Zo ja hoe gaat dat dan gebeuren en zo nee, waarom niet?

- Gaat u alsnog dit mogelijk gevaarlijke aspect van geluidsoverlast kenbaar maken in den Haag? Zo nee waarom niet?

Overige vragen

- Middelen uit het gebiedsfonds kunnen ook beschikbaar worden gesteld voor geluidswerende maatregelen. Wordt hier al aan gedacht? Zo ja hoe ziet dat er dan uit en zo nee waarom niet?
- Er is een nieuwe landelijke norm in ontwikkeling. Mocht blijken dat er meer slagschaduw is dan deze nieuwe norm, worden dan de molens stilgezet?
Zo nee waarom niet?
- Voor welke periode worden de windturbines neergezet en wanneer worden ze weer afgebroken? Is de gemeente voornemens op deze periode te handhaven? Zo nee waarom niet??
- De overlast van obstakelverlichting wordt door de omwonenden als onprettig ervaren. Om hinder te beperken kan onder voorwaarden permanent brandende verlichting worden toegepast in plaats van knipperende verlichting. Ook kan bij goed zicht de intensiteit worden teruggebracht tot 30 of zelfs 10%. Ook kan sinds kort (na goedkeuring van de ILT) naderingsdetectie worden toegepast. Hierbij hoeft de obstakelverlichting alleen nog aan als er een luchtvaartuig of ballon zich in de nabije omgeving bevindt. Bent u van deze ontwikkelingen op de hoogte en hierover met de Windmolenexploitanten in gesprek? Zo ja hoe pakt dit uit en wat mogen de bewoners van dit gesprek verwachten? Zo nee bent u voornemens dit gesprek aan te gaan?

Tot slot:

Er is een gerechtelijke uitspraak waaruit blijkt dat de gemeente verantwoordelijk is voor handhaving. Dit kan daarom niet meer arbitrair zijn. We gaan er van uit dat de gemeente dan ook deze handhavingstaak gaat uitvoeren.

D66 spreekt de wens uit dat haar inwoners niet de dupe gaan worden van een steekspel tussen twee overheden.

Namens de fractie van D66,
Arie Fonk
Marita de Groot